

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

De Nationale Ombudsman
R. van Zutphen
Bezuidenhoutseweg 151
2594 AG DEN HAAG

DE NATIONALE OMBUDSMAN	
datum inkomst	14 DEC. 2020
registratienummer	
team	

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
26217417

Uw brief van
21 oktober 2020

Uw referentie
201914627

11 DEC. 2020

Datum

Betreft Aanvullende vragen in het kader van onderzoek naar invordering van achterstallige studieschulden in het buitenland door DUO

Geachte heer Van Zutphen,

Hierbij reageer ik op uw brief van 21 oktober jongstleden met daarin een viertal aanvullende vragen in het kader van uw onderzoek naar de invordering van achterstallige studieschulden in het buitenland door DUO. Het is helaas niet gelukt om binnen de gevraagde termijn van vier weken te antwoorden. Ik zal hieronder de vragen die u heeft gesteld beantwoorden.

Woonlandfactor

U vraagt of DUO heeft overwogen om een woonlandfactor te hanteren bij de beoordeling van een betalingsregeling en dit nader toe te lichten.

Bij de beoordeling van een betalingsregeling wordt altijd gekeken naar de specifieke situatie van een debiteur. Doordat er persoonlijk contact is met de debiteur kan ook de lokale situatie – indien nodig onderbouwd met bewijsstukken – worden meegenomen in de beoordeling.

Een woonlandfactor zou er voor zorgen dat er voor ieder land een land-specifieke wegingsfactor wordt toegepast om de betalingscapaciteit van de debiteur vast te stellen. Een dergelijke wegingsfactor zou afhankelijk moeten zijn van bijvoorbeeld het lokale economische klimaat en het belastingsysteem. Om dit voor alle landen te bepalen en bij te houden is uitvoeringstechnisch zeer bewerkelijk.

Daarom kiest DUO er voor om maatwerk toe te passen voor de debiteuren in het buitenland en daarbij uit te gaan van de persoonlijke situatie. De situatie in een land die door een woonlandfactor zou worden uitgedrukt, wordt altijd gestandaardiseerd. Daardoor is een dergelijke aanpak niet altijd in het voordeel van de debiteur. Met een maatwerk aanpak kunnen de individuele aspecten die gelden voor de debiteur worden meegewogen.

Betaling ineens of betaling binnen 24 maanden

U vraagt waarom is gekozen om betaling ineens of binnen 24 maanden als uitgangspunt te nemen en niet de betalingscapaciteit van de oud-student wanneer een betalingsregeling wordt getroffen.

Wanneer een betalingsregeling wordt getroffen met een oud-student, wordt door DUO aan de student gevraagd om een voorstel te doen voor een termijnbedrag dat kan worden afgelost. Indien met dat voorstel de betalingsachterstand kan worden afbetaald, worden door DUO geen nadere bewijsstukken opgevraagd. Dat scheelt aanzienlijk in de administratieve lasten voor de debiteur.

Indien het niet mogelijk is om het bedrag binnen 24 maanden af te betalen, worden aanvullende bewijsstukken gevraagd om het termijnbedrag vast te stellen. Het uitgangspunt van DUO blijft hier om te komen tot een realistisch termijnbedrag voor zowel de oud-student als DUO. Daarbij is het ook van belang om op te merken dat het afsluiten van een betalingsregeling voor een zeer lange periode ook niet in het voordeel van de debiteur is. De debiteur is dan namelijk lang bezig om de achterstand af te lossen, terwijl ok aan de reguliere aflossing moet worden voldaan. Op deze manier is een debiteur veel langer bezig met aflossen.

Betalingscapaciteit aan dezelfde voorwaarde

U vraagt of ik de opvatting deel dat de betalingscapaciteit van alle oud-studenten aan de hand van dezelfde berekening moet worden vastgesteld om het gevaar van willekeur te voorkomen. Deze vraag vraagt om een genuanceerder antwoord dan een eenvoudig 'ja' of 'nee'.

Uiteraard vind ik het belangrijk dat willekeur wordt voorkomen. Het moet niet uitmaken welke medewerker bij DUO aan de andere kant van de lijn zit als je een betalingsregeling wil treffen. Om dit te voorkomen heeft DUO onder andere een beslisboom opgesteld, die ervoor zorgt dat in alle gevallen dezelfde stappen worden ondernomen. Dat hoeft echter niet altijd te leiden tot dezelfde uitkomst.

Het is namelijk niet zo dat enkel op basis van het inkomen een simpele rekensom gemaakt kan worden om de betalingscapaciteit te bepalen. De debiteur kan daar ook zelf keuzes in maken door bijvoorbeeld het uitgavenpatroon (tijdelijk) aan te passen of eigen vermogen in te zetten voor het aflossen van de achterstand. Daarbij geldt ook – zoals eerder aangegeven – dat het niet in het belang van de debiteur is om aan een lange betalingsregeling vast te zitten.

Ik zal dit illustreren met een voorbeeld. Persoon A en B hebben beiden hetzelfde inkomen, waar met een eenvoudige rekensom voor beide personen hetzelfde termijnbedrag uit zou komen om de betalingsachterstand af te lossen. Persoon A heeft echter net een erfenis ontvangen en zou daarmee de betalingsachterstand graag in één keer aflossen om zo niet aan een betalingsregeling vast te zitten. Persoon B geeft aan te maken te hebben met hoge zorgkosten, waardoor het termijnbedrag beter lager vastgesteld kan worden om verdere problemen te voorkomen.

Daarom vind ik het van belang dat DUO bij alle debiteuren dezelfde stappen onderneemt in het proces om te komen tot een betalingsregeling, maar ben ik van mening dat dit niet hoeft te leiden tot eenzelfde uitkomst voor iedere debiteur. DUO kijkt daarbij altijd naar een realistische uitkomst voor zowel de oud-student als DUO. Dit sluit ook aan bij de oproep tot meer maatwerk in de dienstverlening.

Onze referentie
26217417

Paspoortsignalering

Tot slot vraagt u hoe DUO de werkwijze ten aanzien van het toepassen van paspoortsignalering transparant maakt voor oud-studenten.

Het is goed om te vermelden dat op het moment dat een oud-student is opgenomen in het paspoortregister en een nieuw paspoort wilt aanvragen, oud-studenten direct te horen krijgen dat het gaat om een openstaande studieschuld bij DUO. Op dat moment hoeft er dus niet gezocht te worden naar de oorzaak van opname in het paspoortregister.

Dat opname in het paspoortregister een instrument is dat DUO in kan zetten staat kort vermeld op de website. Dit kan echter duidelijker worden aangegeven, bijvoorbeeld met een verwijzing naar de website van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voor de actuele voorwaarden om iemand op te laten nemen in het register. Daarnaast kan verduidelijkt worden wat oud-studenten moeten doen op het moment dat zij geen nieuw paspoort kunnen krijgen. DUO heeft aangegeven deze aanpassingen op de website door te voeren.

Slot

Ik hoop dat ik hiermee uw vragen heb beantwoord. Ik wens u succes met het afronden van het onderzoek en kijk uit naar de eindrapportage.

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Ingrid van Engelshoven

